

SAAVU KIRKKOPOSTI 2/2023

SISÄLLYS

Julkaisutiedot	1
Pääkirjoitus	2
Pro Diaconia -mitali Jukka Sariolalle - Kirkon viestintä	3
Evankeliumi Matteus luvusta 6	3
Saarna Rukoussunnuntauille – Jere Hämäläinen	4
Rukouksen mieli – Anna-Mari Kaskinen	6
In Memoriam Ari Suutarla – Tuula Paasivirta	6
Saku – Eero Huovinen	7
Sana Sinulle – Mikael Tammilehto	8
Näkövammaisten diakonissa Terhi Suonsivu eläkkeelle - Tuula Paasivirta	9
Diakonian sanastoa koonnut Paasivirta	12
Virren Tarina – Tauno Väinölä	12
Virren 511 sanat, Tie valmis on	13
Runon ja suven päivä	14
Rauha – Eino Leino	14
Ehdota lehdelle haastateltavaa	14
Lopputoivotukset	14

JULKAISUTIEDOT

Piste- ja äänilehti päätoimittaja Tuula Paasivirta
Podcast äänilehti päätoimittaja Tuomo Burman
Piste ja äänilehden saa nyt myös tilattuna omaan sähköpostiin.
Yhteystiedot: ext-tuula.paasivirta@evl.fi (huomaa etuliite ext)tuomo.burman@burha.net
Yhteisosoite: saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi
Lukija: Hannele Töllikkö
Julkaisija: Suomen ev.lut. kirkon Kirkkohallitus, KJY
Tämä on lehden 73. vuosikerta

Toimisto ja tilaukset: Arja Kunnala, p. 050 3525 723, sähköposti arja.kunnala@evl.fi,
PL 210, 00131 HELSINKI
Lehti on tilaajilleen maksuton

PÄÄKIRJOITUS

Hyvää alkanutta kesää kaikille lukijoille ja kuuntelijoille

Tätä kirjoittaessani, vihdoinkin lämmin kesä on saapunut Suomeen. Tosin saa jo pelätä, että tuleeko liiankin kuuma ilma, sillä sekään ei meille kaikille sovi. Tämä lehden numero tulee lukijoille vähän vaihdellen, joko ennen juhannusta tai juhannuksen jälkeen.

Tämän lehden saarnan aiheena on, Vantaankosken seurakunnan yhteisöpappi Jere Hämäläisellä rukous. Hän saarnasi tästä aiheesta äitienpäivänä 14.5.2023 Virtakirkossa Vantaalla. Sen lisäksi tästä aiheesta julkaistaan, aiemmin Sana -lehdessä julkaistu, kirjailija-runoilija Anna-Mari Kaskisen lyhyt teksti: Miten hän on pohtinut rukousta Matteuksen evankeliumin vuorisaaunan äärellä.

Rukous on sydämen puhetta Jumalan kanssa. Sanotaan, että Jumala haluaa kuulla luomiensa ihmisten äänen. Rukous on joskus vain huokaus, muuhun ihminen ei kykene. Silloin, kun ei ole omia sanoja, voi käyttää vaikka Isä meidän -rukousta omana rukouksenaan. Isä meidän -rukous on rukous, josta on kirjoitettu hyllymetreittäin kirjoja. Se on pohdituttanut kautta historian kristittyjä ihmisiä, saarnaajia ja tutkijoita.

Tässä lehdessä myös muistellaan muutamien henkilöiden elämänvaiheiden kautta näkövammaistyötä Kirkkohallituksessa ja seurakunnissa. Saimme 12.4. surusanoman: ”vanha pappi”, rovasti Ari Suutarla kuoli kotiseudullaan Hämeenkyrössä. Tätä monen toimen miestä on muisteltu monissa yhteyksissä kevään kuluessa. Hän raivasi monin tavoin kirkon näkövammaistyötä eteenpäin. Hän myös omana aikanaan, ennen Hannes Tiiraa, toimitti tätä Kirkkoposti -lehteä.

Muistan itse Aria, kollegaa, lämmöllä. Monet keskustelut hänen kanssaan tuli käytyä erityisesti oman pappivihkimykseni aikoihin 2000. Teimme useassa yhteydessä hyvää yhteistyötä. Ari Suutarla toimi myös perhepappina monien vammaisten henkilöiden perheissä ja kotiseudullaan Hämeenkyrössä. Näkövammaistyö ja Kirkkohallitus kiittävät Aria elämäntyöstä ja ottavat osaa omaisten ja ystävien suruun. Ari on päässyt valoon.

Pääkaupunkiseudulla monet meistä näkövammaisista tuntevat Terhi Suonsivun. Hän on työskennellyt Vantaan seurakuntayhtymän näkövammaistyössä 20 vuotta. Sitä ennen hän oli Hakunilan ja Tikkurilan seurakuntien diakoniatyöntekijä ja hänellä on diakonissan koulutus. Terhiä haastattelin ennen hänen eläkkeellelähdyjuhlaansa toukokuussa ja muistelimme menneitä. Hänen eläkkeellelähdyjuhlaansa vietettiin pienessä työntekijöiden ja yhteistyökumppanien porukassa 1.6. Terhi on ollut aina sydämellinen työntekijä, jota on ollut helppo lähestyä ja hän on ottanut vammaiset yhteistyökumppaneiksi tasavertaisina. Toivotamme Terhille hyviä eläkevuosia.

Tänä keväänä on myös historian havinaa siinä mielessä, että Kirkkohallituksen saavutettavuuden ja esteettömyyden asiantuntija, diakoni, psykologian tohtori Katri Suhonen vihittiin papiksi sunnuntaina 25. toukokuuta Lapuan tuomiokirkossa. Onnittelemme ja toivomme siunausta Katrin elämäänsä myös papin tehtävässä. Katri jatkaa edelleen samassa asiantuntijavirassa Kirkkohallituksessa, kuin tähänkin asti.

Juuri tänään 13.6. 2023 tuli tieto, että Kirkkohallitus on myöntänyt, antanut Jukka Sariolalle Pro Diaconia -mitalin. Lämpimät onnittelet Jukka.

Meillä täällä lehden toimituksessa on teille lukijoille toive. Ilmoita lehden toimitukseen Tuulalle mikäli sinulla on mielessäsi joku henkilö, jonka haastattelun haluaisit kuulla tai lukea tästä lehdestä tulevaisuudessa. Lähetä sähköpostia osoitteella saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi Lehti ottaa vastaan edelleen yleisöpalstakirjoituksia. Nekin voi lähettää edellä mainittuun osoitteeseen.

Virkistäviä hetkiä ja hyvää kesää kaikille lukijoille.

Tuula Paasivirta

PRO DIAKONIA -MITALI JUKKA SARIOLALLE

Jukka Sariolalle on myönnetty 13.6.2023 Pro Diaconia -mitali Kirkkohallituksessa.

Jukka Sariola on pitkäaikainen Kirkon saavutettavuuden ja vammaisuuden neuvottelukunnan puheenjohtaja. Sariola on edistänyt vammaisten ihmisten ihmisoikeuksia Suomen evankelis-luterilaisessa kirkossa lähimmäisen rakkautta toteuttaen. Jukka Sariola on myös huomattava yhteiskunnallinen vaikuttaja. Hän on toiminut merkittävässä valtakunnallisissa toimielimissä muun muassa Valtakunnallisen vammaisneuvoston puheenjohtajana ja jäsenenä sekä Sosiaali- ja terveysministeriön eettisten asioiden neuvottelukunnan (ETENE) jäsenenä.

”Jukka Sariola on edistänyt yhteiskunnallisten rakenteiden muutosta, jotta vammaiset eivät ole vammaistyön kohteita vaan toimijoita ja päätöksentekijöitä. Sariola on kansallisesti ja kansainvälisesti arvostettu verkostoituja”, sanoo saavutettavuuden ja vammaisuuden asiantuntija Katri Suhonen Kirkkohallituksesta.

Pro Diaconia -mitali on arvokas huomionosoitus henkilölle tai yhteisölle, joka on edistänyt diakoniaa toiminnassaan tai päätöksenteossaan tai toteuttanut erityisellä tavalla lähimmäisenrakkautta. Mitali on tarkoitettu esimerkiksi vapaaehtoistoimijoiden ja yhteistyökumppaneiden huomioimiseen. Päätöksen mitalin myöntämisestä voivat tehdä kirkkoneuvosto tai seurakuntaneuvosto, tuomiokapituli, kirkkohallitus tai diakoniajärjestön hallitus

EVANKELIUMISTA MATTEUKSEN MUKAAN, LUVUSTA 6

Tätä tekstiä seuraa Pastori Jere Hämäläisen saarna aiheesta.

Jeesus opetti ja sanoi: ”Kun rukoilette, älkää tehkö sitä tekopyhien tavoin. He asettuvat mielellään synagogiin ja kadunkulmiin rukoilemaan, jotta olisivat ihmisten näkyvissä. Totisesti: he ovat jo palkkansa saaneet. Kun sinä rukoilet, mene sisälle huoneeseesi, sulje ovi ja rukoile sitten Isääsi, joka on salassa. Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on salassa, palkitsee sinut.

Rukoillessanne älkää hokeko tyhjää niin kuin pakanat, jotka kuvittelevat tulevansa kuulluiksi, kun vain latelevat sanoja. Älkää ruvetko heidän kaltaisikseen. Teidän Isänne kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään. Rukoilkaa te siis näin:

Isä meidän, joka olet taivaissa!

Pyhitetty olkoon sinun nimesi.

Tulkoon sinun valtakuntasi.

Tapahtukoon sinun tahtosi,

myös maan päällä niin kuin taivaassa.
Anna meille tänä päivänä jokapäiväinen leipämme.
Ja anna meille velkamme anteeksi,
niin kuin mekin annamme anteeksi niille,
jotka ovat meille velassa
Äläkä anna meidän joutua kiusaukseen,
vaan päästä meidät pahasta.

SAARNA

Jere Hämäläinen, Vantaankosken seurakunnan yhteisöpappi 14.5.2023 Virtakirkko.

Hyvä seurakunta, haluan heti alkuun rauhoitella. Muiden ihmisten näkyvillä voi kyllä rukoilla. Esimerkiksi täällä messussa me emme riko Jeesuksen ohjeistusta. Jeesus todennäköisesti tarkoitti, että tekopyhät hakeutuvat mielellään näkyville paikoille rukoilemaan, jotta keneltäkään ei varmasti jäisi pintapuolinen hurskaus huomaamatta. Jeesus ottaa siis pikemminkin kantaa rukouksen motiiviin: siihen, mikä on se syy, mikä saa meidät rukoilemaan. Aito rukous ei ole esimerkiksi itsensä korottamista muiden silmissä. Rukouksessa ei saisi olla kyse mistään muusta kuin sydämen puheesta Jumalan kanssa. Rukoilemisen paikkaa olennaisempaa on siis se, että onko rukous vilpitöntä. Jeesus itse vetäytyi välillä yksinäisyyteen rukoilemaan, mutta toisaalta hän rukoili välillä kovaankin ääneen väenpaljouden keskellä.

Jeesus painottaa: ”älkää hokeko tyhjää niin kuin pakanat, jotka kuvittelevat tulevansa kuulluiksi, kun vain latelevat sanoja”. Mutta sitten heti perään hän opettaa seuraajilleen Isä Meidän rukouksen. Äkkiseltään tämä voi vaikuttaa vähän ristiriitaiselta. Isä meidän -rukous on esimerkiksi seurakunnan rippikoululeireillä sellainen rukous, jonka nuoret opettelevat ulkoa. Olen aika varma, että joku heistä on ainakin jossain kohtaa ajatellut Isä Meidän rukouksenkin sanojen latelemiseksi, joka on verrattavissa esimerkiksi hokemaan ”Hauki on kala”. Onhan se selvää, että uusien asioiden opettelu menee helposti litanioiden opetteluksi. Alkukielessä tyhjän hokemista tarkoittava sana ”battalageoo” voidaan kirjaimellisesti kääntää änkytykseksi, joka tässä asiayhteydessä tarkoittaa tavujen ja vakiintuneiden ilmaisujen hokemista.

Isä meidän -rukous on kuitenkin aikalaisekseen hyvinkin napakka ja sisältörikas rukous, vaikka se voi rippikoululaisen mielestä tuntua nykyään tuskastuttavan pitkältä litanielta. Hyvä vertailukohta löytyy Vanhasta Testamentista, ensimmäisestä kuninkaiden kirjasta, jossa muinaisjumala Baalin palvojat yrittävät tuntikausia kutsua jumalaansa paikalle.

Mutta nyt pistän vähän jarrua, enkä lähde kertaamaan koko rukoilemisen historiaa. Rukoilemisen tarkoitus on ilmaistu hyvinkin ytimekkäästi päivän aiheessa: ”sydämen puhetta Jumalan kanssa”. Lapsille ja nuorille opetan rukouksesta näin, tehkääs mukana: ”tässä olen minä (käsi) ja tässä on Jumala (toinen käsi), sitten laitetaan kädet ristiin. Se tarkoittaa, että nyt te käytte keskustelua”. Kiitos! Asia on pohjimmiltaan näinkin yksinkertaista. Yritän aina muistuttaa itselleni, ettei nämä uskon asiat saa koskaan olla liian vaikeita tai monimutkaisia. Jeesus itsekin oli todennäköisesti lukutaidoton rakennusmies. Ei hän lukenut mitään raamattukommentareja, vaikka hän selvästi muisti hyvin ulkoa juutalaisia kirjoituksia.

Henkilökohtaisesti minua puhuttelee Jeesuksessa se, että miten hän tuntui löytävän asioista aina sen oleellisen sisällön, jolla on oikeasti merkitystä. Moni oppinut fariseuskin yritti saada Jeesusta puhumalla kiipeliin, siinä kuitenkaan onnistumatta. Ja tähän minulla on tarjota oma selitys: Jeesus itse eli niin kuin opetti. Hän rukoili taivaallista Isäänsä puhdassydämisesti ja oli kuuliainen hänen tahdolleen, loppuun saakka. Siksi Jeesuksen sanoissa ei ollut vilppiä, ja siksi kaikki kieroilijat ja saivartelijat saivat näpeilleen.

Tästä päästäänkin siihen, miten rukous vaikuttaa meissä. Kaikki rukous ei suinkaan ole ääneen lausuttua, vaikka Jeesuksen aikana moni rukoili ääneen myös ollessaan yksin. Ja niin moni tekee edelleen tänäkin päivänä. Sanat eivät kuitenkaan ole se pääasia, vaan se, että onko rukouksessa sydäntä mukana. Ajattelen, että kyse on myös uskalluksesta: uskallanko avata sisimpääni paljaaksi Jumalan edessä? Uskallanko olla heikko ja hauras? Rukous asettaakin asiat uuteen perspektiiviin: on jotain minua suurempaa, joka asettaa myös minut ja minun asiani erilaisiin mittasuhteisiin.

Vaikka välillä voi tuntua, että rukoilu menee yksinpuheluksi, niin rukous ei todellakaan mene hukkaan. Pinnan alla tapahtuu koko ajan. Minulle rukousvastaus on usein vahva tunne siitä, miten minun kuuluisi toimia. Ja välillä saattaa tulla sellainen siunattu oivallus, joka iskee yllättäen kuin miljoona volttia. Olen huomannut, että tällainen oivallus edellyttää kuitenkin paljon kärsivällisyyttä. Rukous muovaa sisintä niin kuin savenvalaja muotoilee muodotonta möykkyä.

Kaikki tarpeellinen on tavallaan jo sisimmässä olemassa ja asiat saavat rukoilemalla hiljalleen muotoa. Kyse ei ole yksinpuhelusta: kyse on siitä, annetaanko Jumalalle mahdollisuutta vastata. Ja vaikka vastaus tulisikin, niin ei ole selvää, että heti löytyisi rohkeutta tai voimia toimia vastauksen mukaisesti. Tässä tunnistan itseni – ja siksi pyydän jatkuvasti savenvalajalta kärsivällisyyttä jatkaa tämän möykyn työstämistä. Yritän ainakin itse luottaa siihen, että kyllä ne sisimmän valuviat ajan kanssa vielä korjautuvat. Omasta kokemuksestani voin siis sanoa ainakin sen, ettei rukous todellakaan ole turhaa. Jeesuksen sanoin: ”Isäsi, joka näkee myös sen, mikä on salassa, palkitsee sinut”. Totisesti sanon, aamen. Pitäisi rukoilla enemmän.

Kun aloin kirjoittamaan tätä saarnaa, ajattelin aluksi, että nyt käsittelen tätä Isä Meidän rukousta saarnassani hyvin tarkkaan ja yksityiskohtaisesti. Kävisin kaikki hienot alkukielen nyanssit läpi ja perehtyisin puheessani asioihin oikein juurta jaksain. Näin ei käynyt, sillä minuun iski se rukouksestakin tuttu tunne. Tunne, joka käskee keskeyttämään sen, mitä olen tekemässä. Tunne, joka kehottaa olemaan kuulolla ja avoinna. Jos tälle tuntemukselle pitäisi jonkinlaiset sanat löytää, niin ne menisivät kutakuinkin näin: ”Pysähdy nyt Jere edes hetkeksi, täältä pesee”. Niinpä tämän saarnani alkupuoliskon jälkeen heitin kommentaareista kokoamani muistiinpanot työhuoneen nurkkaan ja aloin kirjoittaa. Ajattelin, että jospa nyt edes tämän kerran kuuntelisin ohjeita ja yrittäisin toimia ohjeiden mukaisesti. Välillä on hyvä heittää pää hartioilta sivuun, jotta sydän saa yhteyden ylös.

Jumala loi meidät kaikki omaksi kuvakseen, ja siksi jokaisen meistä on osa suurempaa kuvaa. Jokainen ihminen on kuin yksi palapelin palanen suuressa kokonaisuudessa. Haluan ja jaksan edelleen uskoa, että rukoilun kautta kaikki palaset alkavat loksahdella kohdilleen. Ajattelen, että tämän palapelin kokonaiskuva on näky taivasten valtakuntaan.

Loppuun haluan sanoa, että Isä Meidän rukous on ihan paras. Se pitää sisällään kaiken tarvittavan, jos et muuten keksi, miten rukoilla.

RUKOUKSEN MIELI

Anna-Mari Kaskinen

Jeesus opettaa seuraajiaan rukoilemaan ja antaa heille Isä meidän -rukouksen.
Evankeliumi Matt 6:5-13

Isä tietää rukouksesi

Kristityllä on monia tapoja rukoilla ja monenlaista opetusta rukouksesta. Rukoillaan omin sanoin ja rukoillaan perinteen mukaan, rukoillaan hiljaa tai äänekkäästi.

Päivän evankeliumissa pääsemme Jeesuksen rukouskouluun. Se sisältää kaksi osaa. Ensimmäisessä osassa Jeesus kertoo, millaista rukousta olisi hyvä välttää: meidän ei tulisi rukoilla ”ihmisten näkyvissä”, näyttääksemme toisille, miten hurskaita olemme. Toiseksi meidän ei tulisi ”rukoilla tyhjää” eli ladella sanoja ja kuvitella, että niin tulemme kuulluksi.

Jeesus opastaa meitä menemään sisälle huoneeseen, sulkemaan ovi ja sitten rukoilemaan Isää, joka on salassa. Isä näkee myös sen, mikä on salassa. Jeesuksella on kaikille rukoilijoille lohdullinen viesti: Teidän Isänne kyllä tietää mitä te tarvitsette, jo ennen kuin olette häneltä pyytäneetkään. Kysymys ei olekaan siitä, miten tyhjentävästi selitämme Isälle asiamme. Lopuksi Jeesus antaa meille rukouksen sanat: Isä meidän -rukouksen, johon sisältyy kaikki se, mitä Jeesus meille on rukouksesta halunnut opettaa.

Kirjailija, runoilija Anna-Mari Kaskinen
Sana -lehti numero 9/2023, 4.5. 2023

IN MEMORIAM ARI SUUTARLA

Tuula Paasivirta

Rovasti Ari Raimo (Arimo) Suutarla kuoli kotipitäjässään Hämeenkyrössä 12.4.2023. Hän syntyi Ilmajoella joulukuussa 1942, mutta vietti lapsuutensa ja nuoruutensa Hämeenkyrössä.

Hänet vihittiin papiksi 30.12.1964 Turussa. Mitä todennäköisemmin hän oli ensimmäinen sokea pastori kirkossamme. Ensimmäinen papin työ oli Tampereella Harjun seurakunnan pastorina. Suurimman osan elämäntyöstään hän teki Kirkon vammaistyön pappina, aluksi keskittyen sokeiden asiaan, josta työ laajeni koko vammaiskenttään. Hän toimi vuoteen 2010 saakka Kirkkohallituksen vammaistyöstä vastaavana viranhaltijana. Kuvaavaa on, että hän aloitti nuo tehtävät kirkossa vammaistyön sihteerin tehtävänimekkeen alla. Hänen työkuvaansa kuului muun muassa vammaisten ihmisten ihmisoikeuksien ajaminen ja esillä pitäminen. Ja tietenkin nykyaikaisesti sanottuna esteettömyys ja saavutettavuusasiat.

Työvuosien väliin mahtui myös kolme työjaksoa Namibiassa. Ari oli yhdessä Abilis-säätiön perustajan Kalle Könkkölän kanssa mukana perustamassa säätiötä. Vammaisten oikeudet ja asenteisiin vaikuttaminen oli lähellä Arin sydäntä.

”Minua on aina palkinnut Abilikessa investointi ihmiseen. Emme rakenna taloja emmekä osta autoja. Tuemme kouluttamalla ja kuntouttamalla jotakin sellaista pääomaa, jota kukaan ei voi varastaa eikä käyttää väärin.”, hän sanoi Airut lehti 11/2010 Ali Kinnusen haastattelussa

Opaskoiran käyttäjä Arista tuli vuonna 1970 jolloin hän sai ensimmäisen oppaansa Betty koiran. Näkövammaisten asialle kokonaan omistautunut mies ei keskittynyt vain omaan oppaaseensa, vaan toimi aktiivisesti myös opaskoiratyössä. Ari sokeutui 10 -vuotiaana onnettomuuden seurauksena.

Ari toimitti pitkään Kirkkoposti -lehteä, tätä nykyistä Saavu kirkkoposti lehteä.

Hän oli järjestöihminen ja toimi sekä Näkövammais- että kuurosokeiden yhdistyksissä sekä luottamustehtävissä että työtehtävissä, ollen jonkin aikaa virkavapaalla Kirkkohallituksen tehtävistä. Hän ehti elämänsä aikana paljon. Hänellä oli vuodessa paljon matkapäiviä työssä ja luottamustehtävissä.

Myös sotasokeiden parissa on oli tuttu mies. Kenties kiintoisin tehtävä on ollut, että hän oli esikuva sokeasta papista, Klaus Härön ohjaamassa elokuvassa Postia pappi Jaakobilla. Pääosanesittäjä Heikki Nousiainen on löytänyt tai saanut selkeästi vaikutteita Arilta.

Ari oli monille perhepappi. Vanha pappi, kuten hän itseään kutsui, on päässyt lepoon ja rauhaan. Lämmin osanotto sekä perheelle että laajalle ystäväpiirille.

SAKU

Emerituspiispa Eero Huovisen kolumni Sana -lehdessä 11/2023

”Hän puhui meistä Jumalalle, vähän enemmän kuin meille Jumalasta.”

Olin vähän toisella kymmenellä, kun meidän perheemme muutti Malminkadulta Malmille, Helsingin keskustasta kaupungin laitamille, liitosalueelle, niin kuin tuohon aikaan oli tapana sanoa. Helsingin maalaispitäjästä oli liitetty osia Helsingin kaupunkiin. Siitä nimi liitosalue.

Liitosalueet muodostivat yhden laajan seurakunnan, joka ulottui Santahaminasta Kaarelaan asti, kaarena koko Helsingin yli. Seurakuntaa nimitettiin Malmin seurakunnaksi, vaikka Malmi oli vain pieni osa. Idässä oli Santahamina, pohjoisessa Puistola, lännessä Malminkartano.

Isäni Lauri oli vuonna 1954 tullut Malmin seurakunnan kirkkoherraksi. Alueella oli vain yksi kirkoksi rakennettu Herran huone, Pakilan kirkko, Malmillakin oli kirkko, mutta se oli alun perin vanha venäläinen puuhuvia.

Seurakunta kokoontui kouluilla, niiden juhlasaleissa ja luokissa. Niinpä minäkin riensin Malmin eteläiselle koululle, jossa nuorisonohjaaja Sakari Salovuori piti poikakerhoa. Meitä riitti tuvan täydeltä ja Sakari osasi temmata mukaansa. Malmi oli tuohon aikaan vaatimatonta seutua. Mutta Sakari tiesi, mitä poikien kanssa piti ja kannatti tehdä. Hänellä oli hiljaista auktoriteettia, vaikka hän oli meille vain Saku.

Kun kerhoilta alkoi lähestyä loppua, Saku sammutti salin valot, sytytti kynttilän ja kertoi jännittäviä päätöstarinoita. Niiden sankari Tunturi-Joonas, Sakun keksimä hahmo, joka seikkaili milloin missäkin, joutui vaarojen, susien ja kelmien keskelle, mutta lopulta aina selvisi ja toimin jonkin hyvän asian puolesta.

Hyviin asioihin Saku poikia johdatti ja toisinaan onnistuikin. Malmilla asuvan iäkkään mummon mökille hän ohjasi puusouviin. Saku uskalsi luottaa poikiin, vaikka me emme aina kovin hyvin toimineetkaan. Hän tiesi, että antamalla tehtäviä antaa vastuuta ja opettaa elämää.

Olin alle rippikouluikäinen, kun Saku lähetti pitämään poikakerhoa Viikissä, maatalouden koetilan kellarissa. Ohjelmaksi hän sanoi riittävän, että opettelet tuntemaan pojat nimeltä, keksi jonkun kilpailun ja luet lopuksi Herran siunauksen. Sakun antama tehtävä kasvatti itsetuntoa, rohkaisi ja kannusti.

Saku oli meille pojille miehen malli, yhtä aikaa jämpä ja joustava, luotettava ja lempeä. Hän osasi olla läsnä, ei ärhennellyt, mutta ohjasi, usein niin, että emme edes huomanneet hänen ohjaavan. Vasta paljon myöhemmin opin tietämään, että Saku kanto monenlaisia ja raskaita kuormia. Elämä ei ollut hänelle helppoa. Mutta omia taakkojaan hän ei kaatanut toisten kannettavaksi, vaan toimi toisten hyväksi. Tässkö oli Sakun salaisuus? Jos tiedät, miten vaikeaa elämä on, osaat ymmärtää niitä, joilla on vaikeaa.

Uskallan arvata, että Saku rukoili paljon, varmaan voimia itselleen, mutta ennen kaikkea kerhopoikiensa puolesta. Saku oli piilevällä tavalla hurskas mies. Hän puhui meistä Jumalalle, vähän enemmän kuin meille Jumalasta. Ehkäpä siinä oli hänen persoonansa ja työnsä siunaus.

SANA SINULLE

Mikael Tammilehto, julkaistu Kirkkohallituksen verkkosivulla

Juhannuspäivä

Luuk. 1:57–66

Taviksia ja kummajaisia

Hyvää juhannusta, keskikesän juhlaa! Näinä päivinä Suomen mökeillä riittää säpinää, eri puolilla maata poltetaan kokkoja, grillit kuumenevat, ja yksi jos toinen hyppää järveen taikka mereen uimaan. Juhannus merkitsee monelle lepoa, lomaa ja irtautumista arjesta. Hyttysten ininän keskellä voi pysähtyä hetkeksi miettimään juhannuksen merkitystä. Juhannus kun on Johannes Kastajan syntymäpäivä. ”Anteeksi kenen?”, lienee monen kysymys.

Mies kamelinkarvavaatteessa

Johannes Kastaja oli yksi aikansa omaleimaisia kavereita. Hän ei ollut ihan kuin muut. Hän eli autiomaassa, pukeutui kamelinkarvavaatteeseen ja söi muun muassa heinäsiirakoita ja villimehiläisten hunajaa. Ja lisäksi hän oli saarnamies – hän julisti sanaa ja kutsui ihmisiä jättämään syntisen elämänsä. Ja sehän varmasti ärsytti monia. Tästä huolimatta hänen tehtävänsä oli

ainutkertainen. Hänen tehtävänsä oli tienraivaajan tavoin pistää ihmiset ajattelemaan – ja tällä tavoin valmistaa ihmisiä kohtaamaan Jeesus, joka oli juuri aloittamassa julkista toimintaansa.

Erilainen vai samanlainen?

Me jokainen olemme vähän erilaisia kuin muut – aivan kuten Johannes Kastajakin oli. Jokaisella meillä on erityisiä lahjoja, ja jokainen on omanlainen persoonansa. Jokaisella omanlaisia kiinnostuksenkohteita ja hassuja tapoja. Jotenkin tämän elämän sekametelisopan keskellä Jumalalla on meillekin jokaiselle jokin tehtävä. Myös niille, jotka meitä saattavat ärsyttää tai tympiä. Josko pitäisimme kiinni juhannuksen lempeydestä ja letkeydestä myös arjessa, erityisesti suhteessa omaan itseemme ja toisiin ihmisiin?

Kirjoittaja Mikael Tammilehto on uutta messuyhteisöä Seinäjoella luotsaava pastori, jolle parasta katsottavaa ovat brittijännärit ja Disney-elokuvat.

NÄKÖVAMMAISTEN DIAKONISSA TERHI SUONSIVU ELÄKKEELLE

Tuula Paasivirta

1983 Terhi Suonsivu aloitti diakonissan työt silloisessa Tikkurilan seurakunnassa, mutta Hakunilan ja Länsimäen alueella. Tälle alueelle hän myös jäi, kun syntyi uusi Hakunilan seurakunta Itä-Vantaalle. Jo tuolloin hänen toimenkuvansa kuului vammaisdiakonia. Vuodesta 2002 hän on toiminut Vantaan seurakuntayhtymän erityispalveluiden (Entinen diakoniakeskus) näkövammaistyön diakoniatyöntekijänä. Syksyllä 2023 hän jää eläkkeelle.

Mikä johti Terhin näkövammaistyöhön

Sekä paikallisseurakunnassa Hakunilassa, että Vantaan seurakuntayhtymässä yli 20 vuotta sitten luottamushenkilönä toiminut Antero Jääskeläinen houkutteli Terhi Suonsivun seurakuntayhtymän näkövammaistyöhön Vantaalle.

Nuori Terhi oli saanut käydä Pyhäkoulua ja rippikoulun Keski-Suomen Pöyhölässä. Siellä hän löysi kutsumuksensa diakoniatyöhön. Terhi muistelee, että hän halusi juuri vammaistyön, mutta hän ei enää tarkkaan muista, miten se hänelle tuli ensimmäistä kertaa Hakunilassa työalaksi.

Haikeus-muistot

Juttelemme Terhin kanssa toukokuuisena tiistai-aamuna teamsissa. Muistelemme menneitä. Olemme tutustuneet Terhin kanssa yli 22- vuotta sitten, toimiessani diakoniapappina Hakunilan seurakunnassa. Tuon jälkeen olen ollut Terhin ja monien muiden näkövammaistyön työntekijöiden kanssa monilla leireillä ja ryhmissä pappina ja kokemusasiantuntijana.

Kysyessäni Terhin tunnelmia eläkkeelle lähdön kynnyksellä, hän sanoo kaipaavansa eniten työtovereita ja näkövammaisyhteisön näkövammaisia yhteistyökumppaneita ja -yhteisöä. Terhi painottaa- työtä ei tehdä yksin, vaan vahvasti yhteistyönä.

- Eläkkeelle jäädessä luopuu paitsi työyhteisöstä niin myös omasta työidentiteetistään. Luopuessa saa toki jotain tilalle, korostaa Terhi. Jatkossa Terhillä jää muun muassa enemmän aikaa hoitaa 94 -vuotiasta äitiään ja ulkoilla yhdessä hänen kanssaan.

Moninainen yhteistyö

Yhteistyön muodot ja organisaatiot ovat muuttaneet muotoaan 21 vuoden aikana. Puhumme pitkään yhteistyöryhmästä, joka on ollut alusta alkaen Terhin tärkeä kumppani näkövammaistyössä. Ryhmässä on mukana oppaita, äänilehden lukija, sokeita ja heikkonäköisiä, miesten ryhmän vetäjä, muiden kerhojen vetäjiä, matkojen suunnittelija ja Pakarituvan keskiviikkokerhon vetäjä. Osa on näkeviä ja osa sokeita tai heikkonäköisiä, myös omaisen näkökulma tulee yhteistyöryhmässä hyvin mukaan.

Terhi selvästi innostuu, kun hän pääsee kertomaan näkövammaistyön asiantuntijoista, kokemusasiantuntijuudesta ja vertaistuesta. Tuntuu, että yhteistyössä on mahtava synergiaetu mukana. Ja näkövammaiset itse pääsevät tuomaan omat taitonsa ja kiinnostuksen kohteensa esille, ottaessaan vastuulleen sen siivun yhteisestä työstä, joka on heille kullekin on luontaista.

Vammaisuus yksinään ei yhdistä ihmisiä

Puhumme toisessa yhteydessä Terhin kanssa siitä, että pelkkä vammaisuus itsessään ei ihmisiä yhdistä, vaan tarvitaan jotain muuta, joka on ikään kuin liima ihmisten välillä. Terhin sanoin: - Tätä hienoa työryhmää yhdistää halu tehdä näkövammaistyötä seurakunnassa.

Myös Vantaan näkövammaiset ja Helsingin ja Uudenmaan näkövammaiset sekä tietenkin Espoon ja Helsingin seurakuntayhtymien näkövammaistyön työntekijät ovat luonnikkaasti mukana monessa yhteistyössä Terhin kanssa.

Kolmen yhtymän yhteistyö

Vuosikymmenien varrella on Espoossa, Helsingissä ja Vantaalla Seurakuntayhtymien näkövammaistyöntekijät ovat tehneet hyvää yhteistyötä. Vetovuoroa vaihdetaan, mutta kaikki retket, leirit ja ryhmät ovat yhteisiä. On vaikkapa vain yksi näkövammaisten lähetyspiiri. Iso osa näkövammaista käyttää taksia, joten he voivat siirtyä kuntarajan yli. Näin myös monet ryhmät toteutuvat parhaiten. Olen itsekin nähnyt käytännössä yhteistyön sujuvan todella hyvin.

Vastavammautuneet

Yhdessä HUS:in keskussairaalan näkövammaistyöntekijöiden kanssa on järjestetty hiljattain näkövammautuneille henkilöille vertaistuki ilta, Ensietedon ilta. Se oli tärkeä kohtaamisen ilta vertaistuen, tietopakettien ja uusien harrastusmahdollisuuksien parissa. Siellä ei käsitellä yksilön asioita, mutta yksilö saa suoran kontaktin vaikkapa Näkövammaisten Liiton Uudenmaan alueen oikeuksienvälönneen asiantuntijaan, Hunnin tai HUS:in työntekijään ja voi sopia ajan vaikkapa kuljetuspalveluhakemuksen tai liikkumistaidon ohjauksen hakemuksen tekemiseen. Tietosuojaan takia kutsuja tähän iltaan on aina HUS.

Työtoveruus

Terhin tärkeät lähimmät työtoverit ovat kuurojen diakoni Seija Einola ja kehitysvammaistyön diakoni Kristiina Tuohimaa sekä esihenkilönä toimiva Katri Valve. He tekevät Vantaan seurakuntayhtymässä vammaisdiakoniaa. Terhi totesi: - erityisen tärkeätä on jakaa kokemuksia vammaisuuden rajapinnoilta aistivammaisuudesta. Osalla seurakuntalaisia on sekä näkö- että kuulovammoja, kuuroutta, sokeutta, huonokuuloisuutta, heikkonäköisyyttä.

Aiemmin jo mainitsin, että Helsingin ja Espoon yhteistyö on tärkeitä. Näin myös työntekijöiden kesken. Jonkin verran on yhteistyötä myös paikallisseurakuntien diakoniatyön kanssa.

Rohkaisu ja tuki

Terhin työssä hyvin tärkeässä osassa on henkilökohtainen kohtaaminen seurakuntalaisten kanssa. Osa seurakuntalaisista haluaa kohdata henkilökohtaisesti ja saada apua ja tukea muun muassa kotikäynneillä. Terhi kertoo: - osalle se riittää. Ja osa rohkaistuu myöhemmin tulemaan leireille ja ryhmiin. Ja Terhi jatkaa: - näkövammaistyö on tärkeitä. Sen kautta voi rohkaistua osallistumaan ryhmiin ja leireille ensin näkövammaisten kesken ja myöhemmin lähtemään mukaan paikallisseurakuntien toimintaan.

Rakkauden evankeliumi

Vantaalla järjestettiin 2016 Valtakunnalliset Herättäjäjuhlat. Tätä haastattelua valmistellessani palautui mieleeni, että istuimme noilla kesäpäivillä Terhin kanssa yhteisellä lounaalla ja haastattelin häntä juhlien mediatoimittajan ominaisuudessa Vantaan seurakuntayhtymän ja Herättäjäyhdistyksen medioihin, aiheenani näkövammaisten osallistuminen juhlille. Tuolloin yhdessä totesimme, että saavutettavuus ja esteettömyys on Jumalan rakkauden osoittamista käytännössä. Juhlien ohjelma, laulujen sanat olivat saatavilla pisteillä ja isotekstisenä. - Me kuulumme joukkoon, meidät on huomioitu, toteaa Terhi.

Jo Espoon Herättäjäjuhlille vuosia aiemmin, oli saatu Siionin virret pisteille ja isotekstiseksi. Se on Herättäjäyhdistyksen oma laulukirja. Toki osa on tuiki tavallisia virsiä tai hengellisiä lauluja. Herännäisyys on yksi kirkkomme sisäisistä herätysliikkeistä.

Mitä Terhi toivoo näkövammaistyön jatkokon

Kysyn Terhiltä, mitä hän toivoo Näkövammaistyön tulevaisuuteen. Ensimmäinen lause, jonka Terhi sanoo: - Ei mitään meistä, ilman meitä. Terhin tuon sanoessa, pohdin, että miten paljon siirtyy hiljaista tietoa ja suurta asiantuntemusta pois, Terhin jäädessä eläkkeelle. Terhi osaa hyvin syvällä tavalla ottaa vammaiset ihmiset ihmisinä, joilla on vamma yhtenä ominaisuutena, mutta heillä ja heissä on paljon muuta, kuten kaikilla ihmisillä.

Syksyllä 2023 tulee Vantaan seurakuntayhtymään, ikään kuin Terhin tilalle kahden vuoden projektiin hanketyöntekijä. Hänen tehtävänsä on suunnitella, miten vammaistyössä mennään jatkossa eteenpäin kolmen työntekijän sijasta kahdella työntekijällä. Terhi sanoo: -Tärkeää on, että vammaistyössä kaikki halukkaat voivat edelleen osallistua seurakunnan toimintaan.

Terhi toteaa edelleen: - yhteistyövoiman toivon jatkuvan ja toivon, että koronan jälkeen syntynyt hyvä yhteistyö Helsingin ja Uudenmaan näkövammaisten kanssa jatkuu. Olemme järjestäneet muun muassa vapaaehtoistyön koulutusta yhdessä liriksessä.

Kiitos

Varmaan monet meistä haluavat yhtyä toivotuksiini ja kiittävät Terhiä monesta hyvästä työstä ja kohtaamisesta. Siunausta eläkevuosiin Terhi.

DIAKONIAN SANASTOA

koonnut Tuula Paasivirta

Diakonia:

Diakonia on kristilliseen uskoon ja rakkauteen perustuvaa palvelua kirkon elämässä. Jeesus sanoi, ettei Ihmisen Poika tullut palveltavaksi vaan palvelemaan. Samoin diakonia (palvelu) on erottamaton osa kirkon elämää, yksi kirkon perustuntemerkeistä.

Diakoniatyöntekijän virka ja koulutus:

Diakoniatyö nykyisessä muodossaan lähti liikkeelle diakonissalaitoksista 1800-luvun puolivälissä. 1900-luvun alussa työ laajeni seurakuntiin. Vuonna 1943 säädettiin, että jokaisessa seurakunnassa tulee olla diakoniatyöntekijän virka. Diakonissalaitoksia on Suomessa neljä: Helsingissä, Lahdessa, Oulussa ja Porissa.

Diakoniatyöntekijöitä kouluttaa maassamme Diakonia-ammattikorkeakoulu (Diak) Diakissa voi suorittaa joko diakonisen hoitotyön suuntautumisvaihtoehdon tai diakonisen sosiaalityön suuntautumisvaihtoehdon ja tulla sen jälkeen vihityksi diakonissaksi tai diakoniksi.

Diakonissa on sairaanhoitaja – diakonissa

Diakoni: sosionomi amk -diakoni

VIRREN TARINA

Tauno Väinölä

511 Tie valmis on

Virsi Tie valmis on syntyi Helsingin seurakunnissa 1981 toteutetun toimintatapahtuman "Tässä elämä/Se löytyy" tunnuslauluksi. Tytti Jäppinen (nyk. Issakainen) kirjoitti laulun siihen ruotsalaiseen kansansävelmään, johon Bo Setterlind on sepittänyt virren "Det finns en väg till himmelen" (Ruotsin vk 303, "Nyt kutsuu meitä taivaan tie").

Suomen Lähetysseuran laulukirjassa Laula kaikki maa tällä laululla onkin 'alkuperäinen' ruotsalainen sävelmänsä. Tekstin tilaajat halusivat tapahtuman luonteeseen sopivan tarttuvan sävelmän. Laulun säveltäjäksi pyydettiin Jouko Piitulaista, joka onnistuikin hyvin tehtävässään. Sävelmä on laulullinen ja kansanomainen.

Jouko Piitulainen (1936-2016) toimi siihen aikaan Helsingin Munkkiniemen seurakunnan kanttorina. Hänet tunnettiin erityisesti nuorten musiikin säveltäjänä, jonka lauluja on julkaistu Nuoren seurakunnan veisuissa. Helsingistä Piitulainen siirtyi sittemmin kanttoriksi Ylöjärvelle, josta virasta hän jäi eläkkeelle 1999. Virren sanoittaja Tytti Issakainen (o.s. Jäppinen, 1949-) on kirjailija, kouluttaja ja monipuolinen viestinnän ammattilainen. Hän on muun muassa ollut luovan toiminnan opettajana eri opistoissa.

Virsikirjassa virsi on nuortenvirsien osastosta. Sinne se sopiikin: elävähän nimenomaan nuoret "keskellä kysymyksiä" ja juuri tien kyseleminen leimaa heidän elämäänsä. Mutta toiminta-

tapahtumalla, jonka tunnuslaulu tämä virsi alkuaan on, pyrittiin tavoittamaan kaikkia ja kaikenikäisiä, ja kyllä tämän virren voi tuntea yhtä lailla omakseen vaikkapa 70-vuotispäiväänsä viettävä. Tie on valmis, ja sen löydyttyä saamme laulaa: "Tie valmis on, nyt tunnen sen / ja lähden matkaan palvelen. / Voin jakaa, minkä itse saan, / rohkaista muita kulkemaan."

Virsi 511 sanat

1.

Tie valmis on, voin löytää sen
keskellä kysymyksien.
On koottu sirpaleenikin
kämmeneen Herran, pieninkin.

2.

Tie valmis on, voin löytää sen,
sen teki Luoja ihmisten,
kun veljeksemme maailmaan
Jeesuksen antoi armossaan.

3.

En pimeään jää yksin, en,
on Herra käynyt läpi sen.
Hän läsnä on, ja ristiltä
esteettä näkyy elämä.

4.

Ei torju pois hän kysyvää,
ei hylkää yhtään etsijää,
kun itse hyljättynä hän
sai osan sijaiskärsijän.

5.

Tie valmis on, voin löytää sen,
ja luona Isän sydämen
on paikka juuri minulla
Isäni lasten joukossa.

6.

Tie valmis on, nyt tunnen sen
ja lähden matkaan palvelen.
Voin jakaa, minkä itse saan,
rohkaista muita kulkemaan.

7.

Tie valmis on, ja päässä sen
vastaus löytyy ikuinen,
ja kerran ehjä ihminen
ylistää tietä Kristuksen.

RUNON JA SUVEN PÄIVÄ

Juhannuksen kynnyksellä ja maailman tilannettakin ajatellen julkaisemme lehdessä Eino Leinon runon Rauha. Eino Leinon päivää vietetään runoilija Eino Leinon syntymäpäivänä 6. heinäkuuta. Se on ollut vuodesta 1998 vakiintunut liputuspäivä, jota vietetään runon ja suven päivänä. Runous on monille ihmisille suuri voimavara. Hyvin erilaiset runot kiteyttävät elämän arkea ja juhlaa. Osa runoista on sävelletty lauluiksi ja virsiksi. Ne kuuluvat monille meistä suomalaiseen kesään.

RAUHA

Eino Leino

Mikä on nää tuoksut mun ympärillän?
Mitä on tämä hiljaisuus?
Mitä tietävi rauha mun sydämessäin,
tää suuri ja outo ja uus?

Minä kuulen, kuink' kukkaset kasvavat
ja metsässä puhuvat puut.
Minä luulen, nyt kypsyvät unelmat
ja toivot ja tou'ot muut.

Kaikk' on niin hiljaa mun ympärillän,
kaikk' on niin hellää ja hyvää.
Kukat suuret mun aukeevat sydämmessäin
ja tuoksuvat rauhaa syvää.

EHDOTA LEHDELLE HAASTATELTAVAA

Ole yhteydessä meihin ja ehdota henkilöä, jonka kuulumisia haluaisit kuunnella tai lukea tästä lehdestä tulevaisuudessa. Hän voi olla ihan tavallinen arjen ihminen tai jollakin tavalla mielenkiintoinen persoonallisuus tai hän on tehnyt jotain mielenkiintoista. Ja mikä tärkeintä, hän voisi olla Kehä kolmosen ulkopuolelta. Lähetä ehdotuksesi saavukirkkoposti.kirkkohallitus@evl.fi

LOPPUSANAT

Lehden tämän numeron loppu. Ja seuraava lehti ilmestyy syksyllä. Muistathan, mikäli se on sinulle mahdollista, käydä Kirkkohallituksen verkkosivulla kuuntelemassa Tuomo Burmanin Podcasteja. Lehden tekijät toivottavat kaikille hyvää kesää. Äänilehden lukija Hannele Töllikkö.